

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Psychologia uczenia się i nauczania języków obcych, PG_00213166						
Kierunek studiów	Lingwistyka stosowana (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2027 r.		Rok akademicki realizacji przedmiotu		2028/2029		
Poziom kształcenia	II stopnia		Grupa zajęć				
Forma studiów	stacjonarne		Sposób realizacji		na uczelni		
Rok studiów	2		Język wykładowy		angielski		
Semestr studiów	3		Liczba punktów ECTS		7.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki		Forma zaliczenia		zaliczenie		
Jednostka prowadząca	Rada Uczelni						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		dr Maciej Pławski				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	0.0	60.0	0.0	0.0	0.0	60
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	60		2.0		115.0	177
Cel przedmiotu	Pogłębienie i uporządkowanie wiedzy o psychologicznych podstawach glottodydaktyki, w tym o procesach poznawczych, emocjonalnych i motywacyjnych warunkujących przyswajanie języków obcych i drugih. Rozwijanie umiejętności integrowania wiedzy psychologicznej i glottodydaktycznej w diagnozowaniu różnic indywidualnych osób uczących się, planowaniu wspierającego środowiska uczenia się oraz projektowaniu spersonalizowanych zadań językowych. Kształcenie umiejętności krytycznej analizy czynników afektywnych i poznawczych (m.in. lęku językowego, przekonań, stylów uczenia się i autonomii) oraz ich świadomego uwzględniania w doborze technik nauczania i udzielaniu informacji zwrotnej. Rozwijanie refleksyjnej, empatycznej i odpowiedzialnej postawy nauczycielskiej, wspierającej dobrostan, motywację wewnętrzną, poczucie sprawstwa oraz budowanie relacji w procesie glottodydaktycznym.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[LSMU2_U04] Posiada umiejętność integrowania i stosowania wiedzy z różnych dyscyplin humanistycznych w sytuacjach zawodowych i naukowych	Potrafi: integrować i praktycznie stosować wiedzę z zakresu językoznawstwa, psychologii i pedagogiki w działaniach zawodowych i naukowych związanych z przedmiotem Psychologia uczenia się i nauczania języków obcych, w tym w diagnozowaniu różnic indywidualnych, projektowaniu zadań językowych i ewaluacji procesów dydaktycznych.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport [SU3] opracowanie tekstowe/ praca pisemna [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[LSMU2_W05] Ma wiedzę szczegółową o współczesnych dokonaniach i badaniach prowadzonych w dziedzinie będącej przedmiotem studiów	Zna i rozumie: w sposób szczegółowy współczesne dokonania i aktualne badania naukowe w zakresie przedmiotu Psychologia uczenia się i nauczania języków obcych, ze szczególnym uwzględnieniem nowoczesnych koncepcji poznawczych, czynników afektywnych i neurobiologicznych w glottodydaktyce.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SW2] prezentacja/projekt/referat/ raport [SW3] opracowanie tekstowe/ praca pisemna
	[LSMU2_U05] Posiada umiejętność merytorycznego argumentowania i prezentowania własnych poglądów i formułowania wniosków.	Potrafi: merytorycznie argumentować, formułować wnioski oraz prezentować i bronić własne poglądy w kontekście akademickim i zawodowym, uzasadniając wybór rozwiązań glottodydaktycznych na podstawie wiedzy z zakresu przedmiotu Psychologia uczenia się i nauczania języków obcych.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport [SU3] opracowanie tekstowe/ praca pisemna [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[LSMU2_W03] Zna i rozumie w sposób pogłębiony powiązania językoznawstwa z innymi dyscyplinami, takimi jak psychologia i socjologia.	Zna i rozumie: w sposób pogłębiony interdyscyplinarne powiązania językoznawstwa z psychologią i socjologią w ramach przedmiotu Psychologia uczenia się i nauczania języków obcych, w tym rolę procesów poznawczych, czynników emocjonalnych i motywacyjnych w glottodydaktyce.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SW2] prezentacja/projekt/referat/ raport [SW3] opracowanie tekstowe/ praca pisemna
Treści przedmiotu	Wprowadzenie do psychologii glottodydaktycznej i kognitywistyki - Interdyscyplinarne powiązania językoznawstwa, psychologii i nauk o poznaniu. - Podstawowe modele pamięci (pamięć robocza, długotrwała, epizodyczna) i ich rola w przetwarzaniu językowym oraz akwizycji języka obcego (L2/LN). Procesy poznawcze i mechanizmy uczenia się języka - Uczenie się jawne (<i>explicit</i>) vs. utajone (<i>implicit</i>). - Rola uwagi, dostrzegania (<i>noticing hypothesis</i>) i automatyzacji w rozwoju kompetencji językowej. - Przetwarzanie informacji i obciążenie poznawcze (<i>Cognitive Load Theory</i>) na lekcji języka obcego. Różnice indywidualne: Wiek i uwarunkowania biologiczne - Hipoteza Okresu Krytycznego/Wrażliwego (CPH) – mity i fakty w świetle współczesnych badań neurobiologicznych i glottodydaktycznych. - Specyfika uczenia się dzieci, młodzieży i dorosłych (andragogika językowa). Czynniki afektywne i emocjonalne w nauce języka - Lęk językowy (<i>Foreign Language Anxiety</i>) – przyczyny, objawy i mechanizmy blokujące komunikację. - Rola emocji dodatnich w glottodydaktyce (nurt Psychologii Pozytywnej w L2; flow, dobrostan / <i>well-being</i>). - Poczucie własnej skuteczności (<i>self-efficacy</i>) i odporność psychiczna (<i>resilience</i>). Motywacja i dynamika procesu uczenia się - Ewolucja teorii motywacji: od motywacji zewnętrznej/wewnętrznej i integracyjnej/instrumentalnej do <i>L2 Motivational Self System</i> (Dörnyei). - Dynamika motywacji w czasie i strategii utrzymywania zaangażowania uczącego się. Styl poznawczy, strategie uczenia się i autonomia - Style uczenia się a preferencje sensoryczne i poznawcze – krytyczna analiza pojęcia. - Taksonomie strategii uczenia się języka (Oxford, Chamot). - Rozwijanie autonomii uczącego się i kompetencji metapoznawczej. Tożsamość, przekonania i relacja nauczyciel-uczeń - Przekonania uczniów i nauczycieli na temat nauki języka (<i>learner/teacher beliefs</i>) i ich wpływ na proces dydaktyczny. - Budowanie tożsamości wielojęzycznej. - Psychologiczne aspekty roli nauczyciela: wypalenie zawodowe, empatia, inteligencja emocjonalna.		
Wymagania wstępne i dodatkowe	Podstawowa wiedza z zakresu językoznawstwa i lingwistyki stosowanej. Gotowość do pracy z literaturą naukową, analizy materiałów dydaktycznych oraz aktywnego udziału w zadaniach problemowych i zespołowych.		

Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
	Obecność na zajęciach	80.0%	10.0%
	Egzamin pisemny	51.0%	50.0%
	Projekt dydaktyczny / konspekt zajęć z uzasadnieniem metodycznym	51.0%	25.0%
	Aktywność, przygotowanie do zajęć i zadania analityczne	51.0%	15.0%
Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	W języku polskim: Jaroszeńska, A. (2013). <i>Nauczanie języków obcych dzieci w wieku wczesnoszkolnym. Osiągnięcia i wyzwania</i>. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN / Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego. Komorowska, H. (2011). <i>Ocenianie w nauczaniu języków obcych</i>. Warszawa: Fraszka Edukacyjna. Michońska-Stadnik, A. (2013). <i>Strategie uczenia się i ich wpływ na sprawności językowe w języku drugim i obcym</i>. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego. Pfeiffer, W. (2001). <i>Nauka języka obcego od podstaw. Zarys glottodidaktologii ogólnej</i>. Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM. Sujecka-Zajac, J. (2018). <i>Autonomia uczącego się w glottodydaktyce. Teoria a praktyka</i>. Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego. Witek, A. (2018). <i>Gefühle im Fremdsprachenunterricht. Czynniki afektywne w nauczaniu i uczeniu się języków obcych</i>. Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM. W języku angielskim: Dörnyei, Z., & Ryan, S. (2015). <i>The Psychology of the Language Learner Revisited</i>. Routledge. Mercer, S., & Kostoulas, A. (Eds.). (2018). <i>Language Teacher Psychology</i>. Bristol: Multilingual Matters. Williams, M., Mercer, S., & Ryan, S. (2015). <i>Exploring Psychology in Language Learning and Teaching</i>. Oxford: Oxford University Press.	
	Uzupełniająca lista lektur	W języku polskim: Bielska, J. (2011). <i>Indywidualizacja w nauczaniu języka obcego – wyzwanie dla współczesnej szkoły</i>. Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego. Drożdżal-Szelest, K. (2004). <i>Strategie uczenia się języka obcego: Badania a rzeczywistość klasowa</i>. Poznań: Motiwek. Gajewska, E., & Sowa, M. (2014). <i>LSP, FOS, Fachsprache... Języki do celów specjalistycznych</i>. Lublin: WSPP. (Konteksty autonomii i potrzeb uczących się dorosłych). Pawlak, M. (Ed.). (2012). <i>Affective Dimensions in Second Language Acquisition</i>. Bristol: Multilingual Matters. Zybert, J. (2009). <i>Czynniki afektywne w nauczaniu języków obcych</i>. Warszawa: Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego. W języku angielskim: Dörnyei, Z. (2005). <i>The Psychology of the Language Learner: Individual Differences in Second Language Acquisition</i>. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum. Gregersen, T., & MacIntyre, P. D. (2014). <i>Capitalizing on Language Learners' Individuality: From the Inside Out</i>. Bristol: Multilingual Matters. Lightbown, P. M., & Spada, N. (2013). <i>How Languages are Learned</i> (4th ed.). Oxford: Oxford University Press. MacIntyre, P. D., Gregersen, T., & Mercer, S. (Eds.). (2016). <i>Positive Psychology in SLA</i>. Bristol: Multilingual Matters.	
	Adresy eZasobów		

1. Porównanie dwóch podejść / metod nauczania języków

(z uwzględnieniem koncepcji języka, uczenia się oraz ról nauczyciela i uczącego się)

Zagadnienia:

Ewolucja paradygmatów w glottodydaktyce: od metody gramatyczno-tłumaczeniowej do podejścia komunikacyjnego (CLT) i zadaniowego (TBLT).

Różnice w pojmowaniu języka: język jako system reguł i leksyki vs. język jako narzędzie interakcji społecznej i tekst w kontekście.

Teorie uczenia się leżące u podstaw metod: behawioryzm (koneksjonizm, automatyzacja) vs. kognitywizm i konstruktywizm (przetwarzanie informacji, autonomizacja).

Zmiana ról nauczyciela i ucznia: od ekspertowo-kontrolującego do wspierającego (facilitator) i autonomicznego badacza/praktyka.

Przykładowe pytania:

Pytanie porównawcze: Zestaw metodę audiolingwalną z podejściem komunikacyjnym (CLT). Jakie teorie uczenia się stanowią ich fundament i jak przekłada się to na rolę popełnianego przez ucznia błędu językowego?

Pytanie analityczne: Omów rolę uczącego się w metodzie bezpośredniej oraz w podejściu zadaniowym (TBLT). W którym z tych podejść uczeń ma większą autonomię w wyborze środków językowych i dlaczego?

Pytanie syntetyzujące: W jaki sposób koncepcja języka jako struktury (ujęcie formalne) różni się od koncepcji języka jako działania (ujęcie pragmatyczno-funkcjonalne)? Wskaz konsekwencje obu ujęć dla organizacji zajęć.

Realizowane zadanie:

Tabela matrycowa i mini-esej:

Polecenie: Wypełnij tabelę porównawczą dla metody gramatyczno-tłumaczeniowej oraz podejścia akcyjnego / zadaniowego (TBLT) pod kątem 4 kryteriów: (1) Koncepcja języka, (2) Koncepcja uczenia się, (3) Rola nauczyciela, (4) Rola i autonomia ucznia. Następnie napisz krótki komentarz (ok. 250–300 słów), wyjaśniając, dlaczego współczesna glottodydaktyka odchodzi od podejść dedukcyjnych na rzecz konstruktywistycznych.

2. Analiza fragmentu podręcznika lub materiału dydaktycznego

(pod kątem celów, progresji, typu zadań, interakcji i podejścia metodycznego)

Zagadnienia:

Dydaktyczna analiza materiałów dydaktycznych (Lehrwerksanalyse / Coursebook evaluation).

Kryteria oceny rozdziału/jednostki: spójność celów (kognitywnych, komunikacyjnych, afektywnych) z Europejskim Systemem Opisu Kształcenia Językowego (ESOKJ / CEFR).

Typologia zadań językowych: ćwiczenia automatyzujące, strukturyzowane, otwarte/komunikacyjne, zadania autentyczne (tasks).

Progresja materiału: progresja stroma vs. łagodna, liniowa vs. spiralna.

Formy socjalne i interakcja: praca indywidualna, parowa, grupowa, plenum.

Przykładowe pytania:

Pytanie krytyczne: Przeanalizuj podany rozdział podręcznika i wskaż, czy zaproponowana sekwencja ćwiczeń realizuje model PPP (Presentation-Practice-Production), czy TBLT (Task-Based Learning). Uzasadnij odpowiedź, powołując się na konkretne zadania.

Pytanie metodyczne: Jak oceniasz balans między zadaniami skoncentrowanymi na formie (focus on form) a zadaniami skoncentrowanymi na znaczeniu (focus on meaning) w wybranym fragmencie materiału?

Pytanie o progresję i interakcję: W jaki sposób układ zadań na stronach X i Y wspiera przechodzenie ucznia od odbioru biernego (repcji) do samodzielnej produkcji językowej? Jakie formy socjalne (praca w parach, w grupach) temu towarzyszą?

Realizowane zadanie:

Raport z ewaluacji materiału (Arbeitsblatt-/Lehrwerkanalyse):

Polecenie: Zapoznaj się z dostarczonym fragmentem podręcznika (np. 2 strony z jednostki na poziomie B1). Przygotuj zwięzłą analizę metodyczną według poniższego schematu:

Określ główny cel komunikacyjny i gramatyczny rozdziału.

Oceniaj typologię zadań (od ćwiczeń zamkniętych/reproduktywnych po otwarte/produktywne).

Wskaż formy interakcji (czy dominuje praca z nauczycielem, czy interakcja między uczącymi się).

Zaproponuj jedną modyfikację/uzupełnienie wybranego zadania, aby zwiększyć jego autentyczność lub potencjał komunikacyjny.

3. Przygotowanie konspektu jednostki dydaktycznej

(z celami, opisem działań uczących się, uzasadnieniem doboru metod i sposobem weryfikacji efektów)

Zagadnienia:

Planowanie i strukturyzacja lekcji języka obcego (fazy lekcji: rozgrzewka/wprowadzenie, prezentacja/odkrywanie, praktyka/utrwalenie, ewaluacja/autonomia).

Formułowanie celów operacyjnych zgodnie z zasadą SMART oraz deskryptorami ESOKJ (Uczeń potrafi... / Der Lerner kann...).

Zasada operacjonalizacji działań: skupienie na aktywności i działaniach ucznia, a nie tylko nauczyciela.

Ewaluacja i sprzężenie zwrotne (feedback): ewaluacja formatywna, samoocena, kryteria sukcesu.

Przykładowe pytania:

Pytanie operacyjne: Czym różni się poprawnie sformułowany cel komunikacyjny lekcji od celu gramatycznego? Sformułuj oba cele dla lekcji na temat: "Składanie reklamacji w sklepie / w restauracji" (poziom B1).

Pytanie o spójność: W jaki sposób dobrać metody weryfikacji efektów uczenia się (formy ewaluacji), aby bezpośrednio odpowiadały założonym na początku lekcji celom operacyjnym (zasada Constructive Alignment)?

Pytanie o fazy lekcji: Jaka jest rola tzw. "fazy gotowości" (Einstiegsphase / lead-in) i w jaki sposób zaplanować w niej działania uczniów, aby aktywować ich wiedzę uprzednią (schematy pojęciowe)?

Realizowane zadanie:

Projekt konspektu lekcji (Unterrichtsentwurf):

Polecenie: Opracuj pełny konspekt lekcji (45 lub 90 minut) dla grupy na wybranym poziomie (np. A2 lub B2). Konspekt musi zawierać:

Metadane: poziom, temat, czas, zakładane wymagania wstępne.

Cele operacyjne: cel główny oraz cele szczegółowe (językowe, komunikacyjne, socjalne) w języku efektów uczenia się ucznia.

Tabele przebiegu lekcji: Faza | Czas | Działania nauczyciela | Działania uczącego się | Formy socjalne / Materiały.

Uzasadnienie metodyczne (Komentarz): Dlaczego wybrano takie metody i środki?

Ewaluację: Metoda sprawdzenia, czy cele zostały osiągnięte (np. krótka karta samooceny, ewaluacja

wzajemna peer-review, zadanie podsumowujące).

4. Analiza przypadku (Case Study): Dobór strategii do grupy zróżnicowanej

(wiek, motywacja, potrzeby, repertuary językowe; uzasadnienie decyzji metodycznych)

Zagadnienia:

Różnicowanie i indywidualizacja procesu kształcenia (Differenzierung / Heterogenität).

Wyzwania grup zróżnicowanych (heterogenicznych): wymiar wiekowy, motywacja wewnętrzna vs. zewnętrzna, style uczenia się, lęk językowy (language anxiety).

Wykorzystanie wielojęzyczności i wielokulturowości uczących się (repertuary językowe, transfer pozytywny/negatywny, dydaktyka wielojęzyczności / Plurilingualism).

Strategie zarządzania klasą heterogeniczną: gradacja trudności zadań, praca w grupach mieszanych, wybór ścieżek uczenia się (station learning, praca projektowa).

Przykładowe pytania:

Pytanie problemowe: Jakie strategie metodyczne zastosujesz w grupie dorosłych, w której część osób wykazuje wysoki poziom motywacji osiągnięć, a część odczuwa silny lęk przed mówieniem (foreign language anxiety)?

Pytanie o interlingwalizm: W jaki sposób można wykorzystać uprzednią znajomość języka angielskiego (lub innego języka obcego) u uczniów uczących się języka niemieckiego (tzw. Deutsch nach Englisch / dydaktyka wielojęzyczności)?

Pytanie o różnicowanie: Na czym polega różnicowanie wzdłużne (dla uczniów o różnym tempie pracy) oraz różnicowanie poprzeczne (dla uczniów o różnych zainteresowaniach/stylach uczenia się) podczas realizacji tego samego zadania komunikacyjnego?

Realizowane zadanie:

	Rozwiązanie studium przypadku (Case Study Response): Opis przypadku (opis grupy): Pracujesz z 12-osobową grupą kursową (poziom B1). W grupie znajdują się: dwie osoby w wieku 50+ (uczące się dla przyjemności, wolniejsze tempo przetwarzania, wysokie zapotrzebowanie na przejrzystość gramatyczną), czworo studentów (zależnych od certyfikatu, zorientowanych na szybką komunikację) oraz trzy osoby obcojęzyczne (dla których język polski/niemiecki jest L3 lub L4). Polecenie do wykonania: Zidentyfikuj kluczowe wyzwania glottodydaktyczne w tej grupie. Zaproponuj konkretne modyfikacje do standardowego zadania z podręcznika (np. przygotowanie wypowiedzi pisemnej lub dyskusji), uwzględniające różnicowanie pod kątem: stopnia trudności (scaffolding / wsparcie), wyboru formy pracy, wykorzystania ich indywidualnych repertuarów językowych. Przedstaw pisemne uzasadnienie swoich decyzji metodycznych, powołując się na wybrane koncepcje psychologiczne lub glottodydaktyczne (np. strefa najbliższego rozwoju Wygotskiego, czynniki afektywne).
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.